

Motion till riksdagen 2021/22:3689

av **Lars Hjalmered m.fl. (M)**

En tillväxtagenda för hela Sverige

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka driftsstödet till små butiker i glesbygd och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av lanthandlarnas och bensinmackarnas roll som ombud för statliga bolag och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att undanröja hinder och främja möjligheten att bo och driva företag i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra det enklare att driva företag och genomföra genomgripande regelförenklingar och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de olika företagsstöden bör renodlas, förtydligas och utvärderas och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge restaurang- och besöksnäringen rätt förutsättningar genom omfattande regelförenklingar och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en regel- och förenklingskommission i jordbruket och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att effektivisera miljötillståndsprocesserna hos länsstyrelserna och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att vid handläggningen av miljötillstånd i större omfattning än i dag arbeta proaktivt och behjälpligt gentemot företag som vill expandera, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa ett konkurrenskraftsmål och ett konkurrenskraftsindex som mäter konkurrenskraften på relevanta områden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en översyn av konkurrenskraften för att möjliggöra en effektiv återstart inom samhällssektorer som drabbats extra hårt under pandemin, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att flytta uppdraget att ta fram och mäta statistik över turism från Tillväxtverket till Tillväxtanalys och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av digital infrastruktur för att gynna den regionala utvecklingen och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra nödvändiga justeringar i kommunallagen för att möjliggöra bredbandsutbyggnad över kommungränser där så är lämpligt och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om 5G och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av pilotprojekt, testbäddar, regulatoriska växthus och miljöer för utveckling av AI-applikationer i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att påskynda digitalisering av tillståndsprocesser och myndighetskontakter i de gröna näringarna och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla myndigheter och övrig offentlig förvaltning ska erbjuda digital post via en digital brevlåda till de medborgare som önskar det, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att göra en uppföljning gällande det statliga riskkapitalet för investeringar i hela Sverige och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om länsstyrelsernas roll samt myndigheters roll att samverka för utveckling av näringslivet och företagande och tillkännager detta för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska de riktade statsbidragen till förmån för generella statsbidrag och tillkännager detta för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att minska den statliga detaljstyrningen av kommuner och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa undantag i den statliga regleringen av småkommuner och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera strandskyddet och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underhållet av befintlig järnväg behöver stärkas och tillkännager detta för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Trafikverket ska ta fram en nationell underhålls- och investeringsplan för de enskilda vägarna och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sveriges regioner, kommuner, städer och tätorter har alla olika förutsättningar och står inför olika typer av utmaningar. Problemen i tätbefolkade städer tar sig inte alltid samma uttryck som de i mindre samhällen. Möjligheterna utanför storstadsregionerna är inte samma som de mitt i städernas myller.

Sverige är helt enkelt ett stort land. Det ska vi ta vara på och säkerställa att människor kan leva, bo och arbeta i hela Sverige. Men dessvärre upplever många människor boendes utanför städerna att så inte är fallet och att det i för liten utsträckning går att påverka sin situation. I denna motion presenterar vi därför ett antal förslag som syftar till att vända denna utveckling; utöver de förslag som vi presenterar här se även våra förslag i motionen ”Ett starkt svenskt jordbruk – en blomstrande landsbygd”.

För Moderaterna är det helt centralt att Sveriges utvecklingskraft, tillväxtpotential och sysselsättningsmöjligheter ska tillvaratas i hela landet, och att människor och företag ska ges möjligheter att växa och utvecklas, oavsett var man bor eller verkar. Det handlar om att tillvarata möjligheter som inbegriper bland annat förenklat företagande, för tillväxt i hela landet, ett stärkt kommunalt självstyre, teknisk utveckling och digitalisering, en pålitlig uppkoppling i hela landet samt effektiva transporter. I denna motion presenteras en rad förslag för att förbättra möjligheterna att bo och leva på landsbygden. Förslagen ska ses som en helhet tillsammans med övriga förslag i Moderaternas gemensamma motioner till riksdagen.

Förbättrad service och förenklat företagande på landsbygden

På landsbygden är det framförallt lanthandlarna som fyller en viktig funktion som servicepunkter. Våren 2013 genomförde organisationen Hela Sverige ska leva en undersökning där man frågade lanthandlare runt om i Sverige hur de såg på framtiden för sin verksamhet. Fyra av tio svarade att det är tveksamt om deras rörelse kommer finnas kvar inom fem år. Lanthandlarna har kritiserat att ersättningen är alltför låg, varpå riksdagen har avsatt 35 miljoner kronor per år mellan 2020 och 2022 till stöd för bibehållen service på landsbygden. Moderaterna står bakom ett fortsatt förstärkt driftstöd till små butiker i sårbara och utsatta glesbygder. Det är av stor vikt att en fortsatt satsning noggrant följs upp och utvärderas av ansvarig myndighet. Det är även viktigt att den ersättning och det stöd som betalas ut överensstämmer med handlarnas faktiska intäkter och att det finns möjlighet att skala ner ersättningen i takt med att intäkterna stiger. Vidare finns det anledning att se över möjligheterna att genomföra en mer behovsanpassad prövning vid ansökan om driftstöd, utöver de uppställda grundkraven för stödet. Vid beviljande av driftstöd bör även hänsyn tas till kostnader som följer av eventuella påtvingade investeringar med anledning av till exempel nya lagar och EU-regler.

Förenkla för handlarna och att bli ombud för statliga bolag

De dagligvarubutiker och bensinmackar som drivs i glest befolkade delar av landet fyller en viktig funktion. Samtidigt är det svårt att få en dagligvarubutik eller bensinmack på landsbygden att klara sig ekonomiskt. Möjligheten att erbjuda flera typer av service är därför viktig för handlarna, både för att kunna locka fler kunder och för att verksamheten ska bli mindre sårbar. Det kan exempelvis handla om att vara ombud för

post, paketförmedling, apotek, spel och systembolag. Statliga bolag såsom Apoteket, Systembolaget, Svenska Spel och Postnord bör därför få tydliga uppdrag att genomlysna sina villkor för att identifiera och ändra villkor som i onödan gör det svårt för lant-handlare, bensinmackar och andra verksamheter i glest befolkade delar av landet att bli ombud. På så vis kan serviceutbudet på landsbygden öka.

Underlätta för livet på landsbygden

För att öka bosättningen på landsbygden bör det ske en kontinuerlig social utveckling. Nytänkande och alternativa verksamheter är många gånger avgörande och bör därför uppmuntras. Landsbygden har plats för fler än enbart lantbrukare och fritidsboende. Livsmedel och turism är exempel på områden där det finns en stor utvecklingspotential. Genom att göra det enklare att starta och driva företag, även på landsbygden, kan vi skapa fler möjligheter för människor att leva, växa och verka i hela Sverige.

Moderaterna ser potentialen och utvecklingsmöjligheten för den svenska landsbygden. Här gror goda idéer och företagsamhet. För att vi ska nå den potentialen krävs dock ett målmedvetet arbete med att undanröja hinder och förtydliga möjligheterna på landsbygden. Det måste också bli lättare att starta och driva företag. Moderaterna föreslår därför att regeringen bör få i uppdrag att identifiera och återkomma gällande hur de ämnar undanröja hinder och främja möjligheten att bo och driva företag i hela landet.

Minska landsbygdens regelbörda

Tungrodd byråkrati utgör en stor kostnad och försvårar för företagare runt om i landet att både starta och växa. Att minska regelbördan för företag uppmuntrar till mer företagande och lägger grund för fler företag som växer, fler svenska jobb och ökade investeringar i hela Sverige. Vill vi underlätta för företagande genom att göra det lätt att göra rätt måste också reglerna bli enklare att tillämpa. Moderaterna föreslår därför en omfattande agenda för att förbättra Sveriges arbete med regelförenklingar. Det innefattar såväl processinriktade åtgärder som leder till minskad överimplementering av EU-rätt eller mer korrekta konsekvensutredningar som konkreta förslag på regelförenklingar, till exempel att se över systemet med personalliggare. Fler förslag finns i Moderaternas motion om regelförenklingar.

Renodla företagsstöden

Stöd på EU-nivå bör i så stor utsträckning som möjligt syfta till att bidra till verksamheter som i slutändan kan bära sig själva. Det är också viktigt att de programunderlag som ska användas nationellt blir så användarvänliga som möjligt och bygger på mål som går att mäta. På nationell nivå ska vi verka för att skapa programstrukturer som genererar bärkraftiga verksamheter lokalt och regionalt som går i takt med tiden. Det är viktigt att svenska folkets skattepengar får så stor utväxling som möjligt utifrån väl underbyggda analyser, bra genomföranden samt uppföljning och utvärdering så att de blir så hållbara och långsiktigt bärkraftiga av sig själva som möjligt.

Utöver EU-finansierad regionalpolitik bör såväl Almis verksamhet som Tillväxtverkets tilldelade medel och Leaderprojektet inom Jordbruksverket effektutvärderas och

följas upp för att tillgodose att samhället får bästa möjliga utväxling för skattepengarna. Det har under flera års tid påvisats brister i systemet för företagsstöden. Samordningen är svag, stöden är uppdelade på många myndigheter som ofta arbetar mot samma målgrupper och målet med stöden är ofta oklart. För att stöden ska vara motiverade krävs också att det går att bedöma effekterna av dem bättre än i dag.

Riksdagen har 2018 riktat ett tillkännagivande till regeringen om att man bör tydliggöra att oberoende effektutvärderingar av statliga stöd till innovation och företagande bör vara normen för stödgivande myndigheter. Regeringen anser att detta tillkännagivande är slutbehandlat, men man har ännu inte vidtagit några åtgärder som svar på riksdagens uppmaning. Det är således av stor vikt att regeringen återkommer till riksdagen om hur oberoende effektutvärderingar av statliga stöd till innovation och företagande ska genomföras.

Moderaternas utgångspunkt är att de olika företagsstöden bör renodlas, förtydligas och utvärderas. Stöden ska utvärderas utifrån samhällsnytta, och stöd som inte bidrar till samhällsnytta ska avvecklas. Stödgivande myndigheter bör därför formulera mål för sina program som är tydligt definierade, avgränsade och uppföljningsbara. De bör vidare planera utvärderingar av program redan i samband med planerna för programmen. Tillväxtanalys bör göras till utvärderingsmyndighet. Eftersom resurserna ska användas effektivt bör stödets effekt även prövas mot den beräknade effekten av andra åtgärder med motsvarande syfte såsom sänkta ägarskatter och sänkt bolagsskatt.

Regelförenklingar för restaurang- och besöksnäringen

Den svenska besöksnäringen är satt under hård press, inte minst i spåren av pandemin och dess effekter på samhället i stort och på näringslivet. På många platser, både i städer och i mindre samhällen, är besöksnäringen helt avgörande och bidrar till ett stort antal arbetstillfällen. Den svenska besöksnäringen måste stärkas i hela landet. Det kräver en bred palett av reformer bestående av allt från samordning mellan myndigheter till konkreta regelförenklingar. Fler förslag på detta område återfinns i Moderaternas motion om konkurrenskraft.

Öppna upp för gårdsförsäljning

Allt fler mikrobryggerier, mustier, vinodlingar och destillerier etableras i Sverige. Det är en utveckling som bör tas tillvara, eftersom den bidrar till en levande landsbygd med fler jobb i tillverkningen och god potential till fler jobb i besöksnäringen.

I maj 2018 antog riksdagen ett tillkännagivande om att regeringen ska verka för en ny alkohollagstiftning som innebär att Systembolagets monopol kan värnas samtidigt som det blir möjligt att bedriva gårdsförsäljning i Sverige. Det finns ingen anledning för regeringen att dra riksdagens tillkännagivande i långbänk. Ett regelverk som möjliggör gårdsförsäljning av alkohol bör genomföras snarast.

Inrätta en regel- och förenklingskommission för jordbruket

En lantbrukare har ungefär 600 lagkrav att förhålla sig till i sin dagliga verksamhet. Det ställer höga krav på den enskilda företagaren, men även på kommuner och länsstyrelser som arbetar med tillstånd, tillsyn och kontroll. För att ta ett helhetsgrepp och stärka

konkurrenskraften vill Moderaterna tillsätta en regel- och förenklingskommission för de gröna näringarna. Den behöver identifiera vilka regelförenklningar som kan genomföras samt hur administrationen kan minskas och myndighetskontakterna effektiviseras. Vi vill ge Jordbruksverket i ansvar att samla näringen och berörda myndigheter för detta ändamål. De gröna näringarna skapar många jobb. En miljon kronor i ökad omsättning innebär 2,5 nya jobb. Motsvarande siffra i övriga näringslivet är 1,4 nya jobb. Därmed är det samhällsekonomiskt mycket gynnsamt att underlätta för denna typ av näring.

Förenkla miljötilståndprocesserna

Miljötilståndprocessen tar i dag alldeles för lång tid. Det finns i dag exempel på handläggningstider som uppgår till flera år. Då kan affärsmöjligheten ha försvunnit tillsammans med viljan att faktiskt investera och förbättra sin verksamhet. Moderaterna vill effektivisera arbetet med miljötilståndprocesser hos länsstyrelserna och tillståndprocesser bör ha en förväntad tidsram för beslut, i linje med förvaltningslagens tidsfrist om sex månader.

Förordning 2017:868 ger instruktion till länsstyrelserna att främja länens utveckling, och de ska verka för att nationella mål får genomslag i länen. Med det perspektivet som grund vill Moderaterna ge länsstyrelsen en tydlig roll att hjälpa till att hitta lösningar framåt tillsammans med näringslivet. På så vis blir de behjälpliga i att hitta lösningar för att främja hållbar utveckling.

Moderaterna anser därför att det uppdrag som regeringen gav Tillväxtverket i januari 2021 att Jordbruksverket, Naturvårdsverket och länsstyrelserna i samråd ska ta fram konkreta tjänster för att effektivisera och förenkla för företag och andra verksamhetsutövare inom livsmedelskedjan, bör utvidgas. Länsstyrelserna tillsammans med Tillväxtverket bör bland annat få i uppdrag att ta fram ett digitalt och förenklat system för tillståndsansökan, i likhet med det danska systemet. En digital tjänst snabbar på processen, förkortar handläggningstiderna och ökar möjligheten till lika bedömningar över landet. Möjligheten måste finnas att byta myndighetskontakt när dialogen inte fungerar, för att upprätthålla rättssäkerheten.

Stärk landsbygdens konkurrenskraft

Sverige är beroende av en stark konkurrenskraft då vi konkurrerar på en global marknad i tillverkningsindustrin, turismen och allt där emellan. För att bli än mer konkurrenskraftiga som nation är det därför viktigt med uppföljning och utvärdering, framförallt att vi kan jämföra oss med andra länder. Moderaterna vill därför se att regeringen ger lämplig myndighet, till exempel Tillväxtverket, i uppdrag att utforma ett konkurrenskraftsmål och sammanställer ett konkurrenskraftsindex för att vi ska kunna göra relevanta uppföljningar och stärka vår konkurrenskraft.

Genomför en översyn av konkurrenskraften hos besöksnäringen för att möjliggöra en effektiv återstart

Pandemin har slagit hårt mot företagsamheten, särskilt inom besöksintensiva näringar som turism, hotell och restaurang. Där har landsbygden blivit särskilt lidande med

många säsongintensiva näringar som drar in merparten av sina inkomster under en viss del av året.

I dag saknas det däremot en sammanhållen strategi för den svenska besöksnäringen. Utredningen ”Ett land att besöka – En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring” (SOU 2017:95) föreslår bland annat att regeringen ska ta fram en nationell strategi för hållbar turism och växande besöksnäring i samverkan med berörda aktörer.

Det är väldigt angeläget nu. Regeringen har tagit steg för att påbörja ett sådant arbete. Efter ett tillkännagivande av riksdagen har regeringen beslutat att arbeta fram en nationell strategi för en hållbar turism och besöksnäring. Moderaterna anser därför att regeringen bör ge relevant myndighet, exempelvis Tillväxtverket, i uppdrag att sammanställa en översyn av konkurrenskraften hos den svenska besöksnäringen. Översynen bör resultera i konkreta förslag i en samlad strategi. En sådan strategi måste innehålla en fördjupad analys och konkreta åtgärder vad gäller besöksnäringens möjligheter till återhämtning efter pandemins mest akuta fas.

Flytta uppdraget att ta fram statistik om turismnäringen

Riksrevisionen lämnade i december 2020 över en rapport med rubriken ”Effektutvärderingar av näringspolitiken – bristande tillförlitlighet” (RiR 2020:30). I den konstateras att de effektutvärderingar som gjorts av näringspolitiken med få undantag inte håller tillräcklig kvalitet för att det ska kunna gå att dra slutsatser om orsakssamband. Det är endast 2 av 37 granskade utvärderingar som anses kunna nå upp till nivån som krävs för att utvärderingen ska kunna anses vara tillförlitlig enligt Riksrevisionen.

En av Riksrevisionens rekommendationer är att Tillväxtanalys får uppdrag att i större utsträckning genomföra effektutvärderingarna av näringspolitiken. Moderaterna anser att det är en god ordning att lägga effektutvärderingar utanför den egna myndigheten och anser att Tillväxtanalys bör få uppdraget för både Almi Företagspartner AB (Almi), Tillväxtanalys, Tillväxtverket, Vinnova och Statistiska centralbyrån som alla varit föremål för granskning i rapporten.

Digital infrastruktur på landsbygden

Sverige har goda förutsättningar att använda digitaliseringens möjligheter eftersom vi är ett land där många ser fördelarna med ny teknik samtidigt som vi har en väl utbyggd infrastruktur med hög grad av uppkoppling – en utveckling som ökat kraftigt under pandemin med hemarbete såväl hos företag som privatpersoner och myndigheter.

Digitaliseringen gör det lättare för hela landet att leva. Saknas det exempelvis förskolor och skolor, dagligvaruhandel, drivmedelsstationer och post- och apotekservice är det svårt för landsbygden att locka till sig nya medborgare och företagare. Likaså måste företag kunna arbeta genom digital uppkoppling om det ska vara möjligt att bo, leva och verka över hela landet. Ny teknik innebär helt nya möjligheter. Drönare är redan en teknik som används men som kan växlas upp betydligt. Det är en väg framåt som kan öppna upp för modernare och förbättrad service på landsbygden, exempelvis gällande post- och paketleverans.

Samtidigt växer det fram nya möjligheter med digitala system inom dagligvaruhandeln som möjliggör butiker som är obemannade. Appen Lifvs finns redan på

marknaden och på ett antal platser i Sverige. Det behövs fler digitala lösningar för lokala behov. Ska vi dra nytta av de digitala möjligheterna krävs en fungerande digital infrastruktur vad gäller både fasta uppkopplingsmöjligheter och mobila uppkopplingar. Staten måste därför ta sitt ansvar och prioritera dessa frågor högre. Moderaterna anser därför att regeringen måste intensifiera arbetet med den digitala infrastrukturen över hela landet. Fler konkreta förslag finns i Moderaternas digitaliseringsmotion.

Gör nödvändiga justeringar i kommunallagen för bredbandsutbyggnad

En god bredbandsutbyggnad är central för möjligheterna att arbeta, leva och bo i hela landet. Behoven av fysiska resor kan minska när fler arbeten går att sköta digitalt och på distans än tidigare. Nya tjänster som exempelvis digitala vårdcentraler kan kraftigt bidra till att öka tillgängligheten till vård för boende på landsbygden där avstånden inte sällan utgör ett stort hinder. Dessa lösningar bidrar även till den gröna omställningen då behovet av resor minskar.

På flera platser i landet har det uppmärksammats att kommunallagens lokaliseringsprincip sätter käppar i hjulet för de kommunala stadsnät som vill erbjuda fiberlösningar till de som bor på andra sidan en kommungräns. Kommunala bolag får bara ha verksamhet i den egna kommunen enligt lokaliseringsprincipen. Om kommuner vill och tillåter bolag att bygga ut fiber över kommungränserna bör inte lagstiftningen försvåra för detta eftersom fiberutbyggnad är en prioriterad fråga för samhället. Vi har noterat att en utredare har tillsatts för att se över denna fråga, men än så länge har vi dock inte sett något förslag på bordet. Vi anser att lokaliseringsprincipen inte ska stå i vägen för att bygga bredband över kommungränser i de fall då det är den samhällsekonomiskt bästa lösningen. För att lösa det och underlätta för alla att få tillgång till bredband vill vi göra nödvändiga justeringar i kommunallagen.

Utbyggnad av 5G

Företag och nya innovationer kan inte fullt ut utvecklas om den tekniska nivån i vår uppkoppling inte uppdateras. Politiken har därför ett stort ansvar för en påskyndad utbyggnad av fiber och för att driva på utvecklingen av 5G. Utbyggnaden av 5G kommer att vara avgörande för att möta behovet av högre överföringshastigheter, större datamängder och bättre kvalitet för mobila enheter. Sverige behöver vara fortsatt drivande i den europeiska harmoniseringen av frekvenser för 5G och 5G-utbyggnad samt snabba på vår egen utbyggnad.

Utveckla möjligheten till testverksamhet med nya digitala innovationer

För att uppmuntra och ta tillvara den tekniska utvecklingen behöver vi ett förenklat och standardiserat regelverk för testbäddar, regulatoriska växthus och andra typer av försöksverksamheter kopplade till digitala varor och tjänster, inte minst inom AI som underlättar för företag att lansera kommersiella produkter. Även den bästa nya tekniken behöver testas och många nya idéer uppstår i samband med praktiska experiment. Att fortsatt se över regelverk och lagar är en viktig pusselbit för att åstadkomma ett mer

tillåtande, öppet och innovativt klimat. Samtidigt kommer vi aldrig kunna skapa optimala testmiljöer av hela samhället. En del projekt är av sin natur bättre lämpade i mindre och avgränsade miljöer. Därför bör lagar, regler och offentliga myndigheter utformas och agera i syfte att underlätta och skapa förutsättningar för detta, inte minst inom jordbruket och andra projekt utanför de större städerna. Moderaterna vill därför se utvecklade möjligheter till pilotprojekt, testbäddar, regulatoriska växthus och miljöer för utveckling av AI-applikationer i Sverige.

Förenkla de digitala kontakter med myndigheterna

Innovationsprojekt kommer till nytta inom jordbruk, trädgårdsnäring och rennäring. Flera projekt utvecklar digitala lösningar och sensorer för ökad precision och för att utnyttja resurserna bättre. Det kan vara allt från att med drönarteknik odla på landets åkermark till att minska svinet i grönsaksodlingar i södra Sverige och att använda ny teknik för att övervaka renar i områden utan mobiltäckning i norr. Även projekt i syfte att utveckla nytt växtprotein från svenska ärter och bönor finns på agendan. Dessa projekt måste stötta och uppmuntras även från statligt håll. Ett led i detta är att påskynda digitalisering av tillståndsprocesser och myndighetskontakter i de gröna näringarna. En annan viktig del är att stärka implementeringen av den forskning som bedrivs inom området. Moderaterna vill därför att regeringen påskyndar arbetet med att förenkla de digitala kontakterna med myndigheterna.

Digitala brevlådor

I Sverige har 51 procent av befolkningen en digital brevlåda i kontrast till Danmark där 80 procent av befolkningen har en digital brevlåda. Användningen av digitala brevlådor har ökat markant de senaste åren, men mer behövs för att fler ska nyttja möjligheten. Myndigheter kan genom olika incitament stimulera människor och företag att använda digitala verktyg och brevlådor.

Skatteverket har introducerat möjligheten att få skatteåterbäring redan i april för den som har en digital brevlåda. Den typen av incitament är utmärkt för att stimulera fler att välja den digitala brevlådan, och Moderaterna kommer aktivt arbeta för att främja fler sådana åtgärder.

En mer innovationsvänlig upphandling

Moderaterna vill utveckla en nationell handlingsplan för innovationsvänlig upphandling i samråd med nyckelaktörer såsom myndigheter, regioner, kommuner och företag. Ur ett innovationsperspektiv är det viktigt hur underlagen för offentliga upphandlingar ser ut. I underlagen kan upphandlaren beskriva den önskade produkt eller tjänst de vill köpa, men det är också möjligt att beskriva den funktion produkten ska uppfylla eller vilket problem den ska lösa, så kallad funktionsupphandling. Öppna underlag som fokuserar på funktion skapar nya möjligheter att få nya kreativa lösningar och produkter.

Inte minst efter pandemin behöver Sverige växla upp och ge förutsättningar för företag att sälja sina produkter och tjänster för att lösa samhällsutmaningar. Moderaterna ser en stor potential i att företagen kan vara med och lämna anbud på funktion till såväl kommuner som regioner. Sverige behöver möta ökade krav på

välfärdstjänster och hitta smarta lösningar. Företagslösningar för det offentliga är en viktig del i att skapa en språngbräda på en hemmamarknad för att entreprenörer och företag ska bli internationellt erkända.

Följ upp statligt riskkapital

På EU-nivå bör Sverige verka för att regelverk om företagsstöd blir så tydligt som möjligt kopplade till att vara en start på verksamheter som ska bära sig själva. Det är också viktigt att de programunderlag som ska användas nationellt blir så användarvänliga som möjligt och bygger på mål och mätbarhet.

På nationell nivå finns det även en mängd andra företagsstöd, exempelvis lånegarantier samt stöd till forskning och utveckling, där behov finns av närmare granskning. Det har under flera års tid påvisats brister i systemet för företagsstöden. Samordningen är svag, stöden är uppdelade på många myndigheter som ofta arbetar mot samma målgrupper och målet med stöden är ofta oklart. För att stöden ska vara motiverade krävs också att det går att bedöma effekterna av dem bättre än i dag.

För att inte svenska skattemedel ska gå förlösade i olika typer av stöd eller investeringar med statligt riskkapital krävs en mer noggrann uppföljning och utvärdering. Moderaterna anser därför att länsstyrelserna bör få i uppdrag att göra en uppföljning av det statliga riskkapital som används och genomföra en analys av resultat och uppföljning.

Länsstyrelsernas och myndigheternas roll för att utveckla näringsliv och företagande

Förordning 2017:868 ger instruktion till länsstyrelserna att främja länens utveckling och de ska verka för att nationella mål får genomslag i länen. Med det perspektivet som grund vill vi ge länsstyrelsen en tydlig roll att hjälpa till att hitta lösningar framåt tillsammans med näringslivet. På så vis blir de behjälpliga i att hitta lösningar för att främja hållbar utveckling.

Det uppdrag som regeringen gav Tillväxtverket i januari 2021 att Jordbruksverket, Naturvårdsverket och länsstyrelserna i samråd ska ta fram konkreta tjänster för att effektivisera och förenkla för företag och andra verksamhetsutövare inom livsmedelskedjan, bör utvidgas till ett generellt uppdrag att verka för att vara behjälpliga att hitta hållbara lösningar.

Minska de riktade statsbidragen

Under senare år har de riktade statsbidragen blivit betydligt fler. Satsningarna är många gånger vällovliga, men det låser också fast kommuner och regioner i ökad administration och styrning. Det behöver vara upp till kommuner och regioner att styra resurser dit de bäst behövs.

Den stora mängden bidrag slår också mot mindre kommuner, som inte har kapacitet att söka alla de statliga bidrag som finns. Administrationen runt bidragen är dessutom ofta så omfattande att man behöver ha flera personer anställda bara för att söka, följa upp och återredovisa bidragen. Moderaterna anser att de riktade statsbidragen bör minskas till förmån för generella statsbidrag. Generella statsbidrag ger stabila

planeringsförutsättningar och skapar långsiktighet och utrymme för effektivisering, utveckling och förnyelse. Dessutom minskar särskilt mindre kommuners behov av att ägna resurser åt att söka, följa upp och återrapportera riktade statsbidrag.

Minska den statliga detaljstyrningen

Den statliga styrningen av kommunerna har ökat under de senaste åren. Detta riskerar att sätta käppar i hjulet för den lokala utvecklingen runt om i landet. Statskontoret bedömer att den samlade statliga styrningen av kommunerna har ökat i omfång, komplexitet och detaljeringsgrad under de senaste två decennierna. Dagens detaljstyrning riskerar att minska utrymmet för de kommunala verksamheterna att använda sin kompetens och erfarenhet samt utrymmet för anpassning av verksamheten till lokala förutsättningar och behov.

Större kommuner är mer nöjda med hur den statliga styrningen fungerar medan små kommuner upplever att den fungerar sämre. Delvis beror det på att de små kommunerna upplever att styrningen är utformad utifrån stora kommuners behov. Men också på svårigheter bland annat att söka de öronmärkta bidrag som styr kommunernas verksamhet. För att minska den administrativa bördan, förbättra kommuners möjligheter att anpassa verksamheten efter lokala behov och skapa förutsättningar för innovation bör den statliga styrningen av kommunerna minska.

Undantag för mindre kommuner

För små kommuner med begränsade resurser innebär statliga regler och administration en relativt större börda. Moderaterna anser att man bör införa undantag i den statliga regleringen för småkommuner som i högre grad tyngs av den administrativa börda som statlig reglering innebär. Det kan gälla allt från strandskydd och plan- och bygglagen till krav inom vård, skola och omsorg som inte bör vara bindande för mindre kommuner. Möjligheten att samverka mellan kommuner ska också underlättas och regelverket förenklas.

Reformera strandskyddet

Strandskyddet har trots goda syften varit föremål för omfattande kritik. Markägare upplever sig hindrade att bygga på och använda sin mark. Kommuner hindras att tillåta exploatering av områden som skulle kunna bli lönsamma genom närheten till vatten. Även i områden med stor tillgång till stränder är strandskyddet i dag mycket starkt. Sverige ser olika ut och en lösning passar sällan alla platser. Moderaterna anser därför att strandskyddet måste reformeras i grunden för att uppnå en mer balanserad lagstiftning som skyddar stränder och natur där det behövs men samtidigt inte hindrar bostadsbyggandet mer än nödvändigt. För fler mer detaljerade förslag, se vår motion ”Reformer för ett ökat byggande och en bättre bostadmarknad”.

Stärk underhållet av järnväg

Trafikverket fick den 14 november 2019 uppdraget att upprätta en långsiktig plan för underhåll av järnväg. Efter begäran från Trafikverket beslutade regeringen att förlänga

uppdraget och utredningen presenterades den 29 april, SOU 2020:18. Utredningen föreslår i linje med de av regeringen aviserade riktlinjerna att delar av järnvägsunderhållet ska återförstatligas. Att järnvägens underhåll och investeringar upphandlas har inneburit att våra skattemedel kunnat användas effektivare. Enligt en rapport från VTI har konkurrensutsättningen genom upphandling av järnvägsunderhåll sänkt underhållskostnader med cirka 12 procent, detta med bibehållen kvalitet. Det är i ljuset av detta som regeringens vilja om återförstatligande blir obegriplig. Vi lever i en modern och global tid med många och stora aktörer inom järnvägssektorn. Att backa tillbaka till ett gammalt monopolliknande system kommer att generera ökade kostnader samt effektivt stänga dörren för nya och innovativa lösningar. Trafikverkets ansvar för besiktningen av skicket och underhållsbehoven på hela järnvägen skall dock ligga kvar. Flera utvärderingar, bland annat Gunnar Alexanderssons slutbetänkande SOU 2015:110 ”En annan tågordning – bortom järnvägsknuten”, pekar på Trafikverkets otillräcklighet avseende såväl upphandlingar som att bedöma järnvägen ur ett övergripande perspektiv. Detta behöver därmed förändras och förbättras.

En plan för enskilda vägar

I Sverige finns det 74 000 km enskild väg med statligt stöd som tillsammans med 98 500 km statlig väg och 42 300 km kommunala vägar och gator bygger det för transporterna helt avgörande svenska vägnätet. De enskilda vägarna förvaltas av drygt 23 000 olika väghållare. Enskilda människor och olika vägföreningar gör därmed stora insatser för näringsliv och pendling. Staten bör ta ett större ansvar för att planera underhåll och reinvesteringar i det enskilda vägnätet utifrån nuvarande ekonomiska ramar. Sverige behöver en bättre planering i arbetet med att värna och utveckla det enskilda vägnätet. Det finmaskiga vägnätet skall erbjuda en hållbar standard för bärighet och väghållningen som ska fungera året runt. Myndigheternas tillämpning av regelverken skall syfta till att underlätta för underhåll och reinvestering av dessa vägar. Det enskilda vägnätet behöver långsiktigt stärkas och regeringen bör ge Trafikverket i uppdrag att ta fram en nationell underhålls- och investeringsplan.

Laddstolpar i hela landet

Omställningen av fordonsparken är i full gång; allt fler köper en elbil i takt med att sträckan du kommer på en laddning ökar samtidigt som fordonstillverkarna helt eller delvis planerar för en utfasning av de fossila modellerna. Ska denna förändring vara möjlig i större utsträckning är det politikens främsta uppgift att se till att det finns ren el, utbyggda elnät och en infrastruktur som stödjer laddning. Publika laddstolpar finns inte i tillräckligt hög grad i dag, speciellt på landsbygden, därför måste fler byggas längs med vägarna. I Moderaternas partimotion ”Så får vi ordning på Sverige – Klimat och energi” finns mer om de satsningar vi önskar göra.

Lars Hjälmered (M)

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)

Lotta Olsson (M)

Elisabeth Björnsdotter Rahm (M)

